

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2009

Gällivare kommun

Mars 2010

Rolf Särkimukka, revisionskonsult

2010-04-06

Hans Forsström

Rolf Särkimukka

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Revisionsfråga och metod	3
3	Granskningsresultat.....	5
3.1	Förvaltningsberättelse.....	5
3.1.1	Översikt över utvecklingen av verksamheten	5
3.1.2	Investeringsredovisning	7
3.1.3	Driftredovisning.....	9
3.1.4	Balanskrav	10
3.1.5	God ekonomisk hushållning	11
3.1.6	Pensionsförpliktelser.....	16
3.2	Resultaträkning.....	17
3.3	Balansräkning	18
3.4	Borgensförbindelser	19
3.5	Kassaflödesanalys.....	19
3.6	Sammanställd redovisning.....	19
3.7	Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper.....	20

1 Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Gällivare kommun har Komrev inom PricewaterhouseCoopers granskat kommunens årsredovisning för år 2009. Syftet med granskningen är dels att bedöma om resultatet är förenligt med de mål för en god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om, dels att bedöma om årsredovisningen utformats i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att årsredovisningen:

- i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen
- i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed
- kan utvecklas då det av noten till kommunens pensionskapitalplaceringar bör framgå hur stora eventuella upp- och nedskrivningar som görs av pensionskapitalplaceringarna
- kan utvecklas då det av noten pensionsförpliktelser även bör framgå varmed den totala redovisade pensionsförpliktelsen minskat via försäkringar
- kan utvecklas då noten till leasing även bör lämna tilläggsupplysningar om framtida minimileasingavgifter fördelade på förfallotidpunkter för ej uppsägningsbara operationella leasingavtal med avtalstid över tre år

Vidare bedömer vi att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i allt väsentligt överensstämmer med kraven i KRL men vi bedömer att även förvaltningsberättelsen kan utvecklas avseende en redogörelse av kommunens placerade medel i förhållande till kommunens placeringsreglemente/policy.

Vi noterar att den sammanställda redovisningen har utvecklats i förvaltningsberättelsen. Förvaltningsberättelsen kan fortsatt utvecklas avseende gemensam förvaltningsberättelse för kommunen med redogörelse för den samlade verksamhetens förväntade utveckling, väsentliga personalförhållanden och en analys av den ekonomiska utvecklingen i företagen, bl a innehållande en bedömning av affärs- och marknadsrisker samt finansiella risker.

Vidare bedömer vi att informationsvärdet i kommunens årsredovisning avseende kommunens investeringar skulle öka om även de större eventuella avvikelserna för pågående projekt mot budget kommenterades i förvaltningsberättelsen.

Kommunens årsresultat för år 2009 uppgår till 42,4 mnkr medan årsresultatet för 2008 uppgick till 23,3 mnkr. Kommunen uppnår balanskravet för år 2009 och har inte några negativa underskott från tidigare år som ska återställas.

Vi delar kommunens bedömning att balanskravet har uppfyllts för år 2009 samt att samtliga de finansiella målsättningarna har uppnåtts under år 2009. Kommunen uppnår enligt vår bedömning en god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Några verksamhetsmässiga mål med bäring mot god ekonomisk hushållning har inte avstämts i förvaltningsberättelsen och vi kan därmed inte uttala oss om måluppfyllelsen i det verksamhetsmässiga perspektivet.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Den kommunala redovisningslagen (KRL) gäller fr o m 1998 och reglerar externredovisningen. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering. Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för årsredovisningen.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

Den kommunala redovisningslagen (KRL) gäller fr o m 1998 och reglerar extern.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl a till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift är syftet med granskningen av årsredovisningen att bedöma om den är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning och i enlighet med normgivning, främst från Rådet för kommunal redovisning. Granskningen som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv skall besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed. Med rättvisande räkenskaper avses fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt och förpliktelser samt innehåll och presentation.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- finansieringsanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Nämndernas redovisning av sitt uppdrag har inte granskats inom ramen för årsredovisningen utan ingår istället i granskningen av det övergripande ansvarsutövandet.

Granskningen har utförts enligt god revisions sed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

3 Granskningsresultat

3.1 Förvaltningsberättelse

3.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Vi har granskat att förvaltningsberättelsen lämnar tillräckliga uppgifter om:

- obligatorisk information i enlighet med KRL och RKR:s rekommendationer
- sådana förhållanden, som inte skall redovisas i balansräkning eller resultaträkning, men som är viktiga för bedömning av ekonomin
- händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut
- förväntad utveckling
- väsentliga personalförhållanden, bl a den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron
- annat av betydelse för styrning och uppföljning.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i allt väsentligt överensstämmer med kraven i KRL.

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsens ekonomiska översikt ger en bra beskrivning av årets resultat och kommunens ekonomiska situation i övrigt.

Av förvaltningsberättelsen framgår på ett tydligt sätt väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Förhållanden som nämns i förvaltningsberättelsen och som särskilt bör uppmärksammas för år 2009 är att:

- 9,1 mnkr lägre skatte- och statsbidragsintäkter än budgeterat
- befolkningen i kommunen minskade med 170 personer
- med nuvarande befolkningsminskning ökar skatteintäkterna med 7,5 mnkr mindre per år jämfört med en oförändrad befolkningsstorlek
- åldersgrupperna 0-6 och 65 – 100 år har ökat med åldersgruppen 7 – 64 år har minskat
- nettokostnaderna har ökat med 8,8% de tre senaste åren medan skatteintäkterna har ökat med 6,5%
- sjukfrånvaron minskar i Gällivare kommun
- totalt antalet årsarbetare har under år 2009 minskat med 79 årsarbetare i Gällivare kommun
- förvaltningarna redovisade ett överskott på 22 mnkr mot budget

- 9,5 mnkr återbetalades av premier från AFA och AGS-KL avtalsförsäkringar
- kommunen hade 5,9 mnkr lägre utgifter än budgeterat för arbetsgivaravgifter för yngre och äldre medarbetare
- resultat, anläggningskapital, rörelsekapital, soliditet, finansnettot har ökat
- anläggningslån har minskat
- pensionsskulden och borgensåtaganden har ökat
- arbetslösheten ökade men var näst lägsta i länet och lägre än i riket i övrigt
- projekt Aitik 36 fortskrider och LKAB investerar i en ny huvudnivå i Malmberget
- Gällivares näringsliv placerar sig etta i Sverige i uthållig tillväxt för sjätte året i rad
- TOP bostäder AB har i realiteten inte några lediga lägenheter och LKAB och HSB planerar att bygga lägenheter

Förvaltningsberättelsen beskriver hur ekonomin förväntas att utvecklas under år 2010 – 2012 (2013) avseende utveckling av BNP (tillväxt), KPI (inflation) och statsbidrag.

Förvaltningsberättelsen innehåller i allt väsentligt information i enlighet med KRL och RKR:s rekommendationer.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, dvs frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av tabeller och verbal information. Avsnittet innehåller även information om personalrörlighet, rehabilitering, förmåner och arbetsmiljöarbetet.

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtagande och pensionsmedelsförvaltningen. Under avsnitten ekonomisk översikt och analys beskrivs och redovisas finansiella nyckeltal som ger uttryck för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Några av de i förvaltningsberättelsen redovisade nyckeltalen och ekonomiska talen kompletterat med uppgifter från tidigare år sammanfattas i tabellen nedan:

Finansiella nyckeltal o ekonomiska tal	2006	2007	2008	2009
Nämndernas driftutfall mot budget (mnkr)	17,1	10,2	3,4	22,2
Nettokostn+finansnetto-avskrivningar/skatteintäkter o stb.intäkter (%)	90,2	91,3	93,5	91,1
Finansnetto (mkr)	-0,9	0,9	2,9	9,3
Årets resultat (mnkr)	19,7	29,2	23,3	42,4
Eget kapital (mnkr)	549,7	578,9	602,2	644,6
Låneskuld (mnkr)	134,7	94,5	50,0	30,0
Soliditet (%)	58,6	61,6	66,4	66,7
Pensionsskuld inklusive ansvarsförbindelse (mnkr)	500,2	596,6	609,7	632,6
Soliditet inkl. ansvarsförbindelser avseende äldre pensionsskuld (%)	-0,1	0,0	1,1	3,1
Borgensåtaganden (mnkr)	465,1	477,2	573,7	767,5

Det finns en redovisning av mål och målpuppfyllelse enligt kommunfullmäktiges styrkortsmodell i förvaltningsberättelsen. Nämnderna redovisar mål och målpuppfyllelsen i nämndernas verksamhetsberättelser. Vi noterar att service- och tekniknämnden inte redovisar mål och mått i perspektivet tillväxt och utveckling samt i perspektivet ekonomi enligt kommunfullmäktiges övergripande styrkort.

Olika typer av nyckeltal skulle vara relevant att visa från olika verksamhetsområden. Det är endast service- och tekniknämnden som redovisar nyckeltal utöver nämndernas driftredovisning med budgetavvikelser och kommentarer till avvikelser för verksamheterna. Det bör även på ett tydligare sätt framgå av förvaltningsberättelsen hur kommunstyrelse och nämnderna arbetar med styrning och uppföljning. Sammantaget görs därför bedömningen att redovisningen av utfallet för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv går att utveckla.

Särskilda upplysningar lämnas i allt väsentligt om ekonomin i de bolag där kommunen har ett särskilt inflytande (se 3.6 Sammanställd redovisning).

3.1.2 Investeringsredovisning

Vi har granskat att:

- investeringsredovisningen visar kommunens totala investeringsverksamhet
- investeringsredovisningen är uppställd enligt god redovisningssed
- beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med årets bokföring

- posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkningen och finansieringsanalysen
- jämförelse med tidigare år görs
- avvikelser i förhållande till budget och investeringskalkyler har analyserats och kommenterats.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att redovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar och beloppen i redovisningen överensstämmer med årets bokföring samt är korrekt överförda till balansräkning och finansieringsanalys.

De siffermässiga sammanställningarna i förvaltningsberättelsen är väl utvecklade och det framgår vilka projekt som var pågående och avslutade på balansdagen. Jämförelse görs med tidigare år.

Utfallet var 100 mnkr för totalt budgeterade investeringar eller 78% av totalt 128,9 mnkr budgeterade investeringar (exklusive investeringar finansierade ur "Statsbidrag till insatser i Gällivare kommun"). Utfallet för årets budgeterade investeringar var 47,2 mnkr eller 63% av årets budgeterade investeringar. Några nyckeltal för materiella anläggningstillgångar sammanfattas i tabellen nedan:

Nyckeltal investeringar	2006	2007	2008	2009
Nettoinvesteringar (mnkr)	33,0	33,6	37,0	47,2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (mnkr)	0,3	10,6	1,2	1,3
Avskrivningar (mkr)	41,4	40,5	38,7	39,2
Nedskrivningar (mnkr)	2,0	20,6	0,0	3,9

Fem investeringsprojekt med en total investeringsbudget på 8,9 mnkr redovisas som avslutade år 2009 med en sammanlagd positiv budgetavvikelse på 1,1 mnkr.

Av pågående investeringsprojekt avviker bl. a. följande investeringsprojekt mot total budget;

- Central skytteanläggning: -1,4 mnkr
- VA-investeringar: -0,5 mnkr

Projekten beskrivs i förvaltningsberättelsens investeringsredovisning men någon förklaring lämnas inte till den prognostiserade budgetavvikelsen. Vi bedömer att årsredovisningen till kommande år bör kompletteras med förklaringar till de större budgetavvikelserna även för pågående investeringsprojekt.

3.1.3 Driftredovisning

Vi har granskat att:

- budgeterade och redovisade kostnader och intäkter redovisas i sammanfattning
- redovisade intäkter och kostnader överförs riktigt från den systematiska bokföringen
- samma periodiseringsprinciper gäller för både budget och redovisning
- jämförelse med tidigare år görs
- driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentligt ger en rättvisande bild hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Driftredovisningen finns uppdelad per nämnd/styrelse och har kopplats till verksamhetens nettokostnader. Redovisade intäkter och kostnader överförs riktigt från den systematiska bokföringen. Samma periodiseringsprinciper gäller för både budget och redovisning.

Jämförelser görs mot föregående år i form av nettokostnader. I förvaltningsberättelsen analyserar nämndernas/styrelsernas utfall i förhållande till av kommunfullmäktige beslutad budget den 2008-09-29 efter ramjusteringar under verksamhetsåret av bl.a. kapitaljusteringar, tilläggsbudgeteringar, löneökningar, PO-pålägg m.m.

<i>Driftredovisning per nämnd/styrelse, mnkr</i>					
	<i>Budget 2009 09/29-08</i>	<i>Prognos avvikelse 08/31-09</i>	<i>Budget 2009 12/31-09</i>	<i>Utfall 2009 12/31</i>	<i>Avvikelse 2009 12/31</i>
Kommunfullmäktige	-1,0	-0,1	-1,0	-0,9	0,1
Revision	-1,3	0,0	-1,3	-1,1	0,1
Allmänna val	-0,3	0,0	-0,3	-0,1	0,1
Kommunstyrelsen	-91,0	4,5	-96,0	-89,1	6,9
Barn-, utbildning- o kulturnämnden	-337,0	2,0	-334,8	-343,1	1,7
Socialnämnden	-363,0	3,0	-372,1	-361,9	10,2
Service- och tekniknämnden	-101,0	-1,1	-149,2	-146,0	3,1
Överförmyndarnämnden	-1,1	0,0	-1,1	-1,1	0,0
Summa nämnderna	-895,7	+8,3	-955,8	-943,3	+22,2

Av tabellen framgår att budgetavvikelsen för nämnd/styrelse/verksamhet uppgår till +22,2 mnkr (2,3% av budgeten). Samtliga nämnder redovisar ett överskott.

Vi noterar att nämndernas nettokostnader har minskat med 9,3 mnkr (1,0%) och att verksamheternas nettokostnader har minskat med 12,9 mnkr (1,4%) sedan föregående år.

Kommunstyrelsen har minskat sina nettokostnader med 5,4%, barn-, utbildning- och kulturnämnden med 1%, socialnämnden med 1%, service- och teknikenämnden med 3,3% och överförmyndarnämnden med 0,0%.

Av kommunstyrelsens protokoll framgår att kommunstyrelsen aktiva arbete bidragit till nämndernas positiva utfall.

Kommunstyrelse beslutade per den:

- 2009-03-09, §27 att uppmana förvaltningarna till att omprioritera inom befintlig ram för att hålla fastställd budget.
- 2009-03-18, §45 att uppdra åt nämnderna att till kommunstyrelsens sammanträde den 20 april 2009 inkomma med förslag för åtgärder för budget i balans 2009 – 2012 enligt upprättat förslag.
-

Kommunchefen redovisade per den 2009-04-20 uppdraget som är lämnat till förvaltningscheferna. För år 2009 redovisade förvaltningscheferna sina verksamhetsplaneringar så att möjligheten att lämna överskott i samband med att bokslutet säkerställs.

Ekonomichefen redovisade per den 2009-04-20 de ekonomiska förutsättningar som föreligger, prognosen för kommunens resultat år 2009 - 2012 och de sparåtgärder som föreligger för 2009.

Kommunstyrelsens budgetuppföljning per den 2009-05-25, § 84, 2009-08-24, § 120, 2009-09-21, § 212, 2009-10-12, § 237, 2009-11-16, § 259 och 2009-12-14, § 304 läggs med beaktande till handlingarna.

3.1.4 Balanskrav

Vi har granskat:

- kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts
- om det i förvaltningsberättelsen anges när och på vilket sätt man avser att göra den i kommunallagen (KL 8:5) föreskrivna reglering i de fall ett negativt resultat uppvisas
- om det i förvaltningsberättelsen lämnas upplysning om hur tidigare års negativa resultat har reglerats
- om det i förvaltningsberättelsen framgår skälen till att inte reglera ett negativt resultat, i de fall fullmäktige har beslutat att en sådan reglering inte skall ske.

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts. I förvaltningsberättelsen görs en avstämning mot kommunallagens balanskrav. Denna visar att kommunens justerade balansresultat uppgår till 0 kronor. Realisationsvinster har eliminerats enligt god sed. Kommunen har inga negativa resultat sedan tidigare år att återställa.

Kommunen har återfört 2,3 mnkr för omstrukturering inom barn-, utbildnings- och kultur- nämndens område (nedskrivning av skolor). Vidare har kommunen i balanskravutredningen avsatt 41,7 mnkr för att möta kommande pensionskostnader.

3.1.5 God ekonomisk hushållning

Vi har granskat:

- Måluppfyllelsen för fullmäktiges finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning
- Måluppfyllelsen för fullmäktiges verksamhetsmål som är av betydelse god ekonomisk hushållning

Iakttagelser av finansiella mål med bäring mot god ekonomisk hushållning

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål i budgetregler i Gällivare kommun beslutade av kommunfullmäktige per den 2008-04-07, §34.

Kommunens verksamhet skall präglas av god ekonomisk hushållning. Ekonomin skall vara i balans och minst lämna ett resultat exklusive avskrivning och pensionsskuldökning som täcker:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i ekonomihandbok	Utfall i prognos 2009	Måluppfyllelse
Avsättning till framtida pensioner enligt "Placeringspolicy för förvaltning av likvida medel avsatta för framtida pensionsutbetalningar"	6 mnkr har placerats år 2009.	<i>Kommunen bedömer i årsredovisningen att målet har uppnåtts.</i>
Amortering av låneskuld med ca 5% per år (10% för den del som avser låneandelar p g a bostadsavveckling och infriande borgensåtaganden)	10 mnkr (32%) har amorterats av långfristiga skulder.	<i>Kommunen bedömer i årsredovisningen att målet har uppnåtts.</i>
Egenfinansiering av budgeterad investeringsvolym.	Internt tillförda medel uppgår till 100%. Inga nya lån har upptagits.	<i>Kommunen bedömer i årsredovisningen att målet har uppnåtts.</i>
Oförändrad utdebitering av kommunalskatt under planeringsperioden 2009 – 2011.	Kommunalskatten är oförändrad enligt Kf beslut 2008-09-30 och 2009-09-03.	<i>Kommunen bedömer i årsredovisningen att målet har uppnåtts.</i>

Pensionskapitalplaceringarnas bokförda värde har ökat med 15,1 mnkr under rapportperioden varav en ny fond för 6 mnkr har anskaffats under perioden.

Kommunen har amorterat långfristiga skulder med 20 mnkr varav 10 mnkr redovisas som kortfristig del av långfristig skuld för nästkommande års amorteringar.

Inga nya externa lån har upptagits. Kommunens långfristiga skulder uppgår per den 2009-12-31 till 22,3 mnkr att jämföra med år 2008 då de långfristiga skulderna uppgick till 31,5 mnkr.

Kommunen har upparbetat 47,2 mnkr eller 63% av årets budgeterade investeringar. Internt tillförda medel uppgår till 100%

Kommunfullmäktige beslutar per den 2008-09-30, § 138 att skattesatsen för år 2009 är 22.33 kronor per skattekrona. Skattesatsen är därmed oförändrad.

Kommunfullmäktige beslutar per den 2009-10-05, § 168 att skattesatsen för år 2010 är 22.33 kronor per skattekrona. Skattesatsen är därmed oförändrad.

Iakttagelser av balanserat styrkort

Kommunfullmäktige beslutar per den:

- 2008-04-07, §34 att anta underlag till kommunplan för år 2009 – 2010 med tillhörande budgetramar.

Kommunplan för år 2009 – 2010 är upprättad utifrån kommunens styrmodell och utgår från perspektiven:

- Tillväxt och utveckling
- Medborgare
- Medarbetare
- Intern effektivitet
- Ekonomi

Mål, mått och måluppfyllelse för perspektiven i kommunplan för år 2009 – 2010 beslutade av kommunfullmäktige per den 2008-04-07, §34 enligt nedan:

Tillväxt och utveckling: Kommunen upplevs som en god samarbetspartner. Tillgänglighet på medborgarnas villkor;

Mål 1: Nöjd med bemötandet, rätt kompetens, rätt information och förenklade rutiner

- Mått: 90 % av samarbetsparterna och näringslivet skall anse att kommunen har ett bra bemötande, rätt kompetens, rätt information och enkla rutiner.

Mål 2: Samarbetsparterna och näringslivet anser att den kommunala organisationen är tydlig

- Mått: 90 % av samarbetsparterna och näringslivet skall anse att den kommunala organisationen är tydlig.

Mål 3: Medborgaren har tillgång till information när de behöver den

- Mått: 80 % av medborgarna anser att de har tillgång.

Mål 4: Anpassa servicegraden efter medborgarens behov

- Mått: 80 % av medborgarna anser att den är anpassad.

Målluppfyllelse: Följs upp i årlig kvalitetsmätning via styrkorten.

Medborgare: Kommunen har rätt servicegrad;

Mål 1: Medarbetarna ska anse att kommunen är en attraktiv arbetsgivare.

- Mått: 80 % av medarbetarna anser att det stämmer.

Mål 2: Lön kombinerat med attraktiva förmåner skall vara viktiga konkurrensmedel.

- Mått: 80 % av medarbetarna ska anse att det stämmer.

Målluppfyllelse och framtid: Mäts årligen i kvalitetsmätning genom styrkort.

Medarbetare: Kommunen är en attraktiv arbetsgivare;

Mål 1: Kommunen skall bedriva ett långsiktigt kvalitetsarbete och redovisa kvaliteten.

- Mått: 70 % av målen skall redovisas årligen.

Mål 2: Kommunen skapar forum för dialog med medborgarna

- Mått: 80 % av medborgarna ska vara nöjd med kommunens information.

Målluppfyllelse och framtid: Mäts årligen i kvalitetsmätning genom styrkortet.

Intern effektivitet: Kommunen bibehåller kvalitet och service utan reala kostnadsökningar;

Mål 1: Nämnderna och styrelserna skall samverka i frågor som berör flera verksamhetsområden.

- Mått: 100 % samverkan i gemensamma frågor.

Mål 2: Scenarioplanering

- Mått: Scenarioplanering genomförs årligen.

Mål 3: Skapa ett resursfördelningssystem.

- Mått: Resurserna skall följa förändringarna av behoven.

Måluppfyllelse och framtid: Mäts i kvalitetsmätning genom styrkortet.

Ekonomi: Kommunen har en god ekonomisk hushållning som skapar utrymme för utveckling;

Mål 1: 2010 skall samtliga förvaltningar ha skapat utrymme för verksamhetsutveckling inom befintlig budgetram.

- Mått: 2010

Mål 2: Finansieringar av investeringar skall över tiden ske med egna medel.

- Mått: Inget angivet mått.

Mål 3: Det strategiska planeringsarbetet skall vara väl utvecklat 2011.

- Mått: Senast 2011.

Mål 4: Vid konflikt mellan mål och medel gäller medel.

- Mått: Från och med 2009.

Måluppfyllelse och framtid: Mäts via budgetuppföljning och via kvalitetsmätning genom styrkort.

Kommunfullmäktige beslutar per den:

- 2008-12-01, § 185 – 189 att anta de utarbetade styrkortet för nämnderna.

Totalt redovisar kommunfullmäktige 15 mål i styrkortet, kommunstyrelsen 33 mål, barn-, utbildning- och kulturnämnden 13 mål, service- och tekniknämnden 15 mål och socialnämnden 24 mål.

Resultatet redovisas i rött, gult och grönt utfall i årsredovisningen. Detta innebär att ett grönt utfall är ett bra resultat, ett gult utfall visar på förbättringsområden och ett rött utfall kommer att analyseras och i vissa fall användas i kommunens förbättringsarbete. Kommunstyrelsen följer upp 30 av 33 mål. I årsredovisningen redovisas resultatet enligt nedan:

<i>Nämnd/styrelse</i>	<i>Grönt</i>	<i>Gult</i>	<i>Rött</i>
Kommunstyrelsen	11	11	8
Barn-, utbildning- och kulturnämnden	4	4	5
Socialnämnden	16	6	2
Service- och tekniknämnden	4	5	6
Summa nämnderna	35	26	21

Iakttagelse av verksamhetsmässiga mål/riktlinjer med bäring mot god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige beslutar per den:

- 2009-03-30, §29 att uppdra till kommunstyrelsen att ta fram verksamhetsmässiga mål/riktlinjer med bäring mot god ekonomisk hushållning i enlighet med gällande lagstiftning, att arbetet presenteras senast vid kommunfullmäktiges sammanträde 7 december 2009 samt att beslutet delges revisorerna.

Övergripande verksamhetsmässiga mål med bäring mot god ekonomisk hushållning och måluppfyllelse redovisas inte i årsredovisningen.

Bedömning av mål uppfyllelsen

Vi bedömer att den samlade bedömning av de finansiella inriktningsmålen som redovisas i årsredovisningen ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Med den information som finns i årsredovisningen och underlagen för denna delar vi kommunstyrelsens bedömning att kommunens ekonomi är i balans och lämnar minst ett resultat exklusive avskrivning och pensionsskuldökning som täcker de finansiella målen med bäring mot god ekonomisk hushållning år 2009. Sammantaget bedömer vi att den finansiella styrningen är tillräcklig.

Förvaltningsberättelsen har upprättats utifrån styrkortets perspektiv. Sammanfattningsvis bedömer vi att måluppfyllelsen enligt styrkortet delvis uppnås då 35 av 82 (43%) uppföljda mål visar på ett bra resultat, då 26 av 82 (32%) uppföljda mål visar på förbättringsområden och då 21 av 85 (26%) uppföljda mål behöver analyseras och i vissa fall användas i kommunens förbättringsarbete.

Måluppfyllelsen kan förbättras framförallt när det gäller perspektivet ”Medarbetare” där 43% av medarbetarna anser att kommunen är en attraktiv arbetsgivare.

Utformningen av verksamhetsmässiga mål med betydelse för en god ekonomisk hushållning behöver enligt vår bedömning utvecklas i såväl planerings- som uppföljningsarbetet. Detta då service- och tekniknämndens röda utfall av måluppfyllelsen i styrkortet beror på att de mått som formulerats har varit omöjliga att följa upp.

Vi noterar att styrmodellen utvecklas fortlöpande och vill uppmuntra till ett fortsatt arbete med målstyrning och uppföljning i kommunen.

Vi noterar att kommunfullmäktige per den 2009-03-30, § 29 beslutat att uppdra till kommunstyrelsen att ta fram verksamhetsmässiga mål/riktlinjer med bäring mot god ekonomisk hushållning i enlighet med gällande lagstiftning och att arbetet presenteras senast vid kommunfullmäktiges sammanträde 7 december 2009 samt att beslutet delges revisorerna.

Uppföljning av verksamhetsmässiga mål med bäring mot god ekonomisk hushållning saknas i årsredovisningens förvaltningsberättelse och vi kan därmed inte uttala oss om målpåfyllelsen i det verksamhetsmässiga perspektivet.

Kommunstyrelsen har inte gjort någon sammantagen bedömning om god ekonomisk hushållning uppnås.

3.1.6 Pensionsförpliktelser

Vi har granskat att:

- förvaltningsberättelsen lämnar upplysningar i fråga om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR:s rekommendation 2.1, 7.1 och 17.1

Bedömning och iakttagelser

Av tabellen nedan framgår kommunens totala pensionsförpliktelser som ökat med 1,4 mnkr mellan åren 2008 och 2009. Beräkningarna är gjorda utifrån RIPS 07.

<i>(inklusive löneskatt)</i>	<i>2007, mnkr</i>	<i>2008, mnkr</i>	<i>2009, mnkr</i>	<i>Diff, Mnkr</i>
Avsättning till pension	16,7	17,4	17,5	+0,1
Ansvarsförbindelse	579,9	592,3	615,1	+22,8
Totala pensionsförpliktelser	596,6	609,7	632,6	+22,9
Finansiella pensionstillgångar (marknadsvärde)	-84,8	-84,3*	-105,8**	-21,5
Finansiella pensionstillgångar (bokfört värde)	(73,3)	(80,0)	(95,2)	+15,2
Återlånade medel	511,8	525,4	526,8	+1,4

*Nedskrivningen av pensionsmedel uppgick för 2008 till 3,0 mnkr

**Återförd orealiserad minskning uppgick för år 2008 till 3,0 mnkr

På balansdagen var 83% av kommunens pensionsåtagande återlånat till verksamheten och aktualiseringsgraden uppgår till 85%.

Pensionskapitalplaceringarnas bokförda värde var 95,2 mnkr (fördelat på 62% svenska obligationer och 38% aktiefonder). Det bokförda värdet har ökat med 15,1 mnkr under rapportperioden inklusive återförd orealiserad minskning från år 2008 och 6 mnkr i nyanskaffning.

Pensionskapitalplaceringarnas marknadsvärde var 105,7 mnkr (fördelat på 56% Svenska obligationer och 44% aktiefonder). Marknadsvärdet har ökat med 21,5 mnkr under rapportperioden.

Fördelningen mellan aktier och svenska räntebärande värdepapper överrensstämmer i allt väsentligt med pensionskapitalplaceringar och placeringspolicy för förvaltning av likvida medel avsatta för framtida pensionsutbetalningar fastställd av kommunfullmäktige per den 1997-11-24, §24 och senast reviderad 2002-10-28, §156 där fördelningen skall vara 60% i svenska räntebärande värdepapper och 40% i aktier. Vi bedömer att en redogörelse bör lämnas av kommunens placerade medel i förhållande till kommunens placeringsreglemente/policy.

3.2 Resultaträkning

Vi har granskat att:

- resultaträkningen är uppställd enligt KRL
- resultaträkningen i allt väsentligt redovisar årets samtliga externa intäkter och kostnader
- noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet
- resultaträkningens innehåll är rätt periodiserat.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild över årets resultat. Resultaträkningens innehåll är i allt väsentligt rätt periodiserat och visar i allt väsentligt årets samtliga externa intäkter och interna kostnader.

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL. Noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet

Skatteintäkter och statsbidrag har sammantaget minskat med -0,2 mnkr jämfört med år 2008. Utfallet av skatteintäkter och statsbidrag är -9,1 mnkr lägre än budgeterat. Skatteintäkterna har ökat med +27,6 mnkr. Statsbidragen har minskat med -27,9 mnkr.

De finansiella intäkterna var +417 tkr högre än föregående år. De finansiella kostnaderna var +6,0 mnkr lägre än föregående år. Årets avskrivningar var -0,5 mnkr högre än föregående år.

Verksamheternas nettokostnader var +12,9 mnkr lägre än föregående år och +43,6 mnkr lägre än budget.

Kommunens årsresultat var +19,1 mnkr högre än föregående år och +43,7 mnkr högre än budget. I årets resultat ingår -3,9 varav nedskrivningar för -2,1 mnkr av pågående avveckling av skolor.

Kommunen redovisar löner för timanställd personal samt semesterersättningar och andra löneförmåner enligt kontantprincipen. Detta är avsteg från lagen om kommunal redovisning (KRL 2:3). Avsteget redovisas öppet i kommunens redovisningsprinciper.

I året resultat ingår en kostnad på 1,3 mnkr avseende återställande av kommunens deponi. Avsättningen är enligt redovisningsprinciper beräknad med ett schablonbelopp. En avsättning skall redovisas i balansräkningen enligt RKR 10.1 Avsättningar och ansvarsförbindelser när en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, skall avsättningen utgöras av nuvärdet av de utbetalningar som förväntas krävas för att reglera förpliktelsen.

3.3 Balansräkning

Vi har granskat att:

- balansräkningen är uppställd enligt KRL
- noter finns i tillräcklig omfattning
- upptagna tillgångar, avsättningar och skulder existerar, tillhör kommunen och är fullständigt redovisade och rätt periodiserade
- tillgångar, avsättningar och skulder har värderats enligt principerna i KRL
- föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser
- specifikationer till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning
- årets resultat överensstämmer med resultaträkningen.

Bedömning och iakttagelser

Balansräkningen bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital. Tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade. Balansräkningen bedöms vara uppställd enligt KRL, är i allt väsentligt rätt periodiserad och har värderats enligt principerna i KRL. Balansräkningen bedöms ha tillräckliga noter. Bilagor/specifikationer finns i tillräcklig omfattning

Vi bedömer att balansräkningen till kommande år bör utvecklas avseende upplysningar avseende operationella leasingavtal enligt RKR 13.1 då ej uppsägningsbara operationella leasingavtal med avtalstid över tre år lämnas tilläggsupplysningar om framtida minimileasingavgifter fördelade på förfallotidpunkter (inom 1 år, 1 – 5 år, senare än 5 år).

Kommunen redovisar sin exploateringsmark som anläggningstillgång. Enligt förvaltningsberättelsen finns det en plan för framtagande av 45 stycken tomter på "Söderbergskulle". Enligt KRL 6:7 ska exploateringsmark klassificeras som en omsättningstillgång. Vid klassificeringen av om markinnehavet ska anses vara en anläggnings- eller omsättningstillgång är det *syftet* med markinnehavet som styr, detta oavsett om marken är svårsåld eller inte. Detta innebär att exploateringsmark ska klassificeras som en omsättningstillgång och värderas enligt lägsta värdets princip.

3.4 Borgensförbindelser

Kommunala borgensåtaganden har ökat med 19,4 mnkr och uppgick på balansdagen till 767,5 mnkr. Under året har kommunens borgensåtagande avseende Gällivare Värmeverk ökat med 208,0 mnkr medan åtagandet avseende Top Bostäder minskat med 3,0 mnkr även kommunens åtagande avseende förlustansvar för egna hem har minskat under året. Kommunen har under året infriat ett borgensåtagande i form av förlustansvar för egna hem. Beloppet uppgår till 71 tkr och redovisas i förvaltningsberättelsen.

3.5 Kassaflödesanalys

Vi har granskat att:

- kassaflödesanalys uppfyller kraven enligt KRL
- noter finns i tillräcklig omfattning
- kassaflödesanalys innehåll överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering, investeringar och förändring av likvida medel. Överensstämmelse finns mellan kassaflödesanalysens uppgifter och motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen. Vidare bedömer vi att kassaflödesanalysen uppfyller kraven enligt KRL och att noter finns i tillräcklig omfattning.

3.6 Sammanställd redovisning

Vi har granskat att:

- den sammanställda redovisningen är uppställd enligt KRL och även innehåller en finansieringsanalys
- noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer till resultat- och balansräkningsposter. Det innebär delposterna i noterna ska vara rensade från intern poster (upplysning om interna poster ska därför inte anges).
- den sammanställda redovisningen omfattar samtliga kommunens företag

- konsolideringen omfattar de företag i vilka kommunen har ett betydande inflytande
- proportionell konsolideringsmetod och förvärvsmetod tillämpas vid konsolideringen
- beloppen överensstämmer mellan den sammanställda redovisningen och de ingående företagens redovisningar
- interna poster har eliminerats i allt väsentligt även i notapparaten.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Konsolideringen av underliggande enheter beskrivits på ett korrekt sätt och att olikheter i redovisningsprinciper mellan enheter beskrivits och att effekten framgår.

KRL:s krav har uppfyllts avseende 8:2 vad gäller sammanställd resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport.

Vi noterar att den sammanställda redovisningen har utvecklats i förvaltningsberättelsen enligt KRL:s krav avseende 8:1 och RKR 8.2. Vi bedömer att den sammanställda redovisningen fortsatt bör utvecklas enligt RKR 8.2 då förvaltningsberättelsen för den sammanställda redovisningen även ska innehålla:

- den samlade verksamhetens förväntade utveckling
- väsentliga personalförhållanden
- en analys av den ekonomiska utvecklingen i företagen, bl a innehållande en bedömning av affärs- och marknadsrisker samt finansiella risker.

3.7 Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper

Vi har granskat:

- att information lämnas i enlighet med krav som ställs i KRL
- principer för värdering av tillgångar, avsättningar och skulder
- att årsredovisningen uppfyller RKR:s krav på tilläggsupplysningar
- avvikelser från allmänna råd eller rekommendationer och skälen för dessa

Bedömning och iakttagelser

Årsredovisningen bedöms i allt väsentligt lämna tillräcklig information om tillämpade redovisningsprinciper. Vi bedömer att de avsteg som kommunen gör från gällande praxis redovisas öppet i årsredovisningens avsnitt ”redovisningsprinciper”

Kommunen redovisar i likhet med tidigare år sin exploateringsmark som anläggningstillgång. Enligt KRL 6:7 ska exploateringsmark klassificeras som en omsättningstillgång. Avsteg redovisas inte i redovisningsprinciper.